

La cançó pouñ popular nadalenca

La cançó popular executada per les festes de Nadal és molt antiga. Segurament arrenca ja dels primers temps de l'Edat Mitjana. ~~Com~~ Com que moltes d'aquestes cançons no eren escrites, sinó només cantades, ens han pervinut desfigurades per les versions errònies que el temps va anar-hi acumulant. Això augmenta el seu caràcter popular d'una banda i d'altra ajuda a introduir-hi elements barrocs, cultes, i fins i tot algun refilet teològic no pas en totes, és clar.

Degueren començar a copiar-se -és a dir, a posar-se per escrit- cap al segle XV ; sembla que els recot rectors de les parròquies, especialment rurals, posseïen reculls de cançons populars que feien cantar als seus feligresos per Nadal, perquè la Jerarquia ho demanava , precisament per donar un to més comunitari a les Festes.

Els autors de les cançons nadalencues queden ,en llur majoria, en l'anonim i només ens són coneguts alguns autors de temps posteriors, com el valencià Joan ~~de~~ Timoneda , o algun rector o vicari que estampava el seu nom al capdavall de les peces.

Aquestes cançons florien de pertot a la nostra terra, però hi ha un recull que pertangué a la parròquia gironina de Riudellots (quin dels dos que existeixen ,no ho sabem) ; i, certament, o bé aquest percentatge alt de cançons havia nascut en comarques gironines o bé hi eren tradicionalment conegudes i cantades, per tal com els erudits hi rastregen senyals de dialectals propis del català del Nord-Est.

Les cançons nadalencues van des de les compostes dins els seminaris, fins a les que ,inspirades en textos llatins anteriors, o bé en els mateixos evangelis, tenen un to molt solemne, passant per les que, nascudes entre el poble, arriben a la vulgaritat o a la cruesa. ~~Entre~~ Elements de l'Antic Testament i del Nou hi són abocats: Moisès, Abraham, els Reis Mags, els pastors, ~~l'angel~~ l'angel, els dimonis...Herodes; sembla que els evangelis que més les inspiraren foren Sant Mateu i Sant Lluc. A destacar la insistència amb què hom retreu la virginitat de la Verge abans , en i després del part de l'infantament.

El to dialogat d'algunes cançons indica que devien ésser cantades a vèries veus alternades, i demostra que foren un inici del teatre medieval.

Oferim una mostra d'aquestes cançons que hem gosat modernitzar un xic. Tant les dades com la cançó les havem pouades en el recull de la col·lecció els Nostres Clàssics -ne 65- a cura de Josep Romeu.

Sobre el pessebre sant
agenollada estava
la Verge, contemplant,
qui Jesús adorava.
Està-li demanant
per què així plorava.
O, com és gran espant !
Sobre la terra estava.
Josep l'està mirant
com així pobregava.
O, com és gran espant !
sobre la terra estava.
La Verge així plorant,
com tot nu se'l mirava
sabia aquest infant
tot el món governava.
Els peus li va besant,
i després l'alletava.
L'ase se'l va ensumant,
el bou l'adorava.
Els pastors van cercant
el petit on estava ;
veieren clarament
l'estrella que els guiava,
que els està demostrant
l'estable on posava,
on trobaren l'Infant.
La Verge qui l'embolcava
amb el cap inclinat,
dolçament el besava.
Els pastors fortament sonant
(el petit ho mirava)
glòria a Déu donant,
qui tal es demostrava.

(Segle XV)